

Environment

שינוי משמעותי ברגולציה הסביבתית - פורסם תזכיר חוק רישוי סביבתי משולב

המשרד להגנת הסביבה פרסם את תזכיר חוק לייעול הליכי רישוי סביבתי (תיקוני חקיקה), תשפ"ב-2022 להערות הציבור עד ליום 27.02.2022. מדובר בעדכון הרגולציה הסביבתית המשמעותי ביותר שנעשה בישראל בתקופה האחרונה; התזכיר מציג רפורמה מוצעת משמעותית בהליכי הרישוי הסביבתי של מפעלים ועסקים מתוך מטרה לפשט ולאחד הליכי הרישוי.

בהתאם למצב הקיים במשק, מפעלים רבים ובתי מלון נזקקים למספר היתרים ואישורים, אשר ניתנים לתקופות זמן שונות, על ידי יחידות שונות במטה המשרד. המצב הקיים יצר עומס בירוקרטי ולעיתים גם חוסר ודאות לעסקים.

במסגרת תזכיר החוק המוצע, יתוקנו הסדרי הרישוי בחקיקה הסביבתית הקיימת, באופן שהליכי הרישוי יאוחדו ככל האפשר, על בסיס עקרונות האסדרה באיחוד האירופי, כך שיינתן היתר סביבתי אחוד לפעילות בעלת פוטנציאל לגרום להשפעה סביבתית מהותית. הדברים אמורים בעיקר בהיתרי פליטה לפי חוק אויר נקי, התשס"ח-2008, אישור ותנאים ברישיון עסק לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 והיתרי רעלים מכוח חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993.

בהתאם לחקיקה הקיימת, הרגולציה הסביבתית מפוצלת על פני הליכי רישוי, מתן היתרים ואישורים שונים. למשל, חומרים מסוכנים תחת היתרי רעלים; טיפול בפסולת מוסדר ברישיון עסק; ופליטות לאוויר מוסדרות תחת היתרי פליטה. לב ליבו של המתווה בתזכיר החוק מתייחס לתיקונים בהסדרי הרישוי בחקיקה הקיימת, כך שיאוחדו על בסיס היתר סביבתי אחד שיהיה תקף במשך עשור, כאשר בפעם הראשונה יינתן ההיתר ל-7 שנים. יצוין, לגבי היתר הזרמה לים הניתן מכוח החוק למניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988, מוצע לאפשר איחוד תהליכים בינו לבין ההיתר האחוד, על מנת לייעל את התיאום בין ההיתרים השונים. זאת מבלי לבטל את ההיתר הנפרד להזרמה לים.

כמו כן, תזכיר החוק המוצע מעדכן את רשימת הסקטורים והפעילויות עליהם יחולו חובות מכוחו, תוך קביעת ספי פעילות גבוהים בהשוואה למצב הקיים, שיאפשרו תיעודף של הטיפול והאסדרה לגבי פעילויות שהשפעתן הסביבתית היא ניכרת.

מעבר לשינויים לעיל, מוצעים בתזכיר לחוק שינויים נוספים, וביניהם:

- **עיצומים כספיים** – כיום, בשל פעילות ללא היתר מתאים, ניתן להגיש כתב אישום. בתזכיר החוק מוצע לקבוע שניתן יהיה אף להטיל עיצומים כספיים במקרה של הפרה זו.
- **הקלה לאלפי עסקים אשר לא יידרשו להיתרי רעלים** – תקנות החומרים המסוכנים (אמות מידה לקביעת תוקף היתרים), תשס"ג-2003, קובעות שלוש דרגות סיכון. בהתאם לתזכיר החוק המוצע, בנוגע לעסקים אשר מצויים כיום בדרגה C (סיכון נמוך), אין הכרח בהיתר רעלים וניתן להסדירם במפרטים אחידים דרך רישיון העסק או בתקנות. לדוגמה, בריכות שחיה אשר טעונות היתרים מצד רגולטורים שונים, יוכלו לקבל תנאים סביבתיים אחידים מבלי להיזקק להיתר פרטני של המשרד להגנת הסביבה. עד אשר יקבעו מפרטים אחידים לאלפי העסקים הללו, בתזכיר החוק מוצע שההיתרים הקיימים יישארו בתוקף ללא צורך בחידוש.

- **שיקול דעת למשרד להגנת הסביבה לתת פטור מהיתר פליטה** – כיום, ישנן סוגי פעילות אשר כל העוסקים בהם מחויבים בהיתרי פליטה, ובסוגי פעילות אחרים הדרישה להיתרים הללו היא רק כאשר ההספק או כושר הייצור הפוטנציאלי של המפעל עולה על ערך הסף שבחוק, אף אם הלכה למעשה המפעל לא עובר את ערך הסף. עתה, תזכיר החוק מציע לאפשר למשרד להגנת הסביבה להפעיל שיקול דעת ולהחליט שבמקרה שההספק או הקיבולת הפוטנציאלית של המפעל לא צפויה לעבור את ערך הסף המחייב, העסק יוכל לקבל פטור מההיתר.
- **שינויים בהיתר או בתקנות** – במקרה שעסק עורך שינויים לא משמעותיים, אשר משפיעים על פליטתו לאוויר או קשורים לעיסוקו ברעלים, הוא לא יידרש לקבל אישור על כך, אלא יהיה עליו להודיע על השינוי מראש. יתרה מכך, יוגבל שיקול הדעת של המשרד להגנת הסביבה בכל הקשור לשינויים בהיתר קיים, זאת במטרה להבטיח זדאות לעסקים.
- **שינוי בהגדרת המונח "רעל" בחוק חומרים מסוכנים** – מוצע בתזכיר החוק לתקן את הגדת המונח "רעל" כך שנוסף לרשימה המפורטת בתוספת השנייה לחוק החומרים המסוכנים, תהיה גם דרישה לקיומן של תכונות סיכון מסוימות בחומר. כלומר, לא די בכך שהחומר יופיע בתוספת, אלא צריך גם שיהיו לו תכונות מסכנות.

משרדנו מתמחה בייצוג וליווי חברות ונושאי משרה בתחום הגנת הסביבה. נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה או הבהרה נוספת ככל שידרשו בנוגע להשלכות המשפטיות או בנוגע ליישום האמור בעדכון זה.

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה בנושא,

שיר ארביב
עורכת דין

shirar@gornitzky.com

הילה שמעון
שותפה

hilas@gornitzky.com

גורניצקי